

NOTITIE intern

Aan	het Presidium	
Van	de Griffie	
Datum	7 maart 2017	
Kenmerk	M17-06527	
Onderwerp	Proceshandreiking voor na de verkiezingen	
Kopie aan		

Als de gemeenteraadsverkiezingen geweest zijn en het politieke landschap bekend is, komt het proces op gang waarin de raad zijn doelen stelt en waarna het college wordt gevormd. De weg daar naartoe verschilt per gemeente. In deze notitie een eerste aanzet over de verschillende mogelijkheden in dat proces. Iedere alinea start met een beschrijving van een traditionele fase met daarna een aantal mogelijkheden van hoe het ook kan.

N.b. Veel mogelijkheden hangen af van factoren zoals vertrouwen versus wantrouwen, de samenstelling van het politieke landschap, de geschiedenis, de trekker en de eventuele (in)formateur, etc.

N.b.b. Deze notitie beschrijft als traditioneel de meest voorkomende werkwijze. Afwijkingen zoals gedoogconstructies e.d. worden hierin niet genoemd.

Verschillende fasen om tot een akkoord en een college te komen

Fase 1 De informatiefase

In veel gemeenten start iemand van de grootste partij (meeste stemmers en zetels) door op zoek te gaan naar een informateur. Dit kan een intern of extern iemand zijn. Na de vorige verkiezingen was dit Wouter Kolff, burgemeester van Veenendaal. Soms zijn er al wat bondjes gesloten tussen partijen voor de verkiezingen die gezamenlijk graag in de coalitie willen komen. Als de persoon gevonden is die het proces gaat begeleiden, wordt deze persoon voorgesteld aan de gemeenteraad en zijn/haar benoeming vastgesteld middels een besluit.

Andere mogelijkheden zijn:

Mogelijkheid 1 Geen informateur, maar een procesbegeleider

Mogelijkheid 2 Geen informatiefase, maar een inspiratiefase

Mogelijkheid 3 Geen grootste partij als trekker, maar een raadslid als duwer of aanjager die aangewezen wordt door de hele raad

Fase 2 De kaasstolp

Als de gemeenteraad bij meerderheid akkoord is, gaat deze persoon in gesprek met alle verschillende partijen. Hij laat zich informeren over ieders ambitie en wensen en kijkt wat een solide bouwgrond kan zijn voor een coalitie of verschillende coalities, zonder daar al expliciete uitspraken over te doen. Uiteindelijk brengt hij al dan niet openbaar verslag uit aan de raad m.b.t. zijn bevindingen en geeft de opdracht terug aan de raad.

Andere mogelijkheden zijn:

Mogelijkheid 1 Geen rapport van bevindingen, maar door de raadsleden zelf uitgewerkte thema's

Mogelijkheid 2 Geen coalitie versus oppositie, maar een meerderheid of voltallige raad die betrokken is bij het eindproduct

Mogelijkheid 3 Externen (ondernemers, maatschappelijk veld, etc.) betrekken bij de te beschrijven thema's

Fase 3 Formatiefase

De raad kan nu een formateur benoemen, dit kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet. Deze persoon onderzoekt de mogelijkheden om te komen tot een coalitie. Hij brengt verschillende partijen bijeen, die gezamenlijk een meerderheid aan zetels heeft, om te kijken of die fracties een coalitie kunnen gaan vormen. Daarbij wordt besproken hoeveel wethouders er komen en wie dat zijn en welke portefeuilles zij krijgen. Dit wordt vervat in een concept-coalitieakkoord.

Andere mogelijkheden zijn:

Mogelijkheid 1 Geen coalitieakkoord, maar weer een raadsprogramma (= een geamendeerd en vastgesteld coalitieakkoord)

Mogelijkheid 2 Geen raadsprogramma, maar een raadsakkoord (opgesteld door de hele raad) op basis van de thema's logische portefeuilles maken en interviews houden met alle wethouderskandidaten en bepalen wie de meest passende kandidaat is

Mogelijkheid 3 Geen vaststaande wethouders, bij tussentijds vertrek weer kijken naar de beste kandidaten van de partijen op dat moment

Mogelijkheid 4 Een procesbegeleider begeleidt het sollicitatieproces

Fase 4 Benoeming college

Als de formateur een meerderheidscoalitie heeft bereikt, zal hij al dan niet publiekelijk verslag uitbrengen aan de gemeenteraad. Het coalitieakkoord wordt voorgelegd en de portefeuilleverdeling en beoogd wethouders worden bekend gemaakt.

Andere mogelijkheden zijn:

Mogelijkheid 1 Een raadslid presenteert namens de raad het raadsakkoord en de beoogd wethouders

Fase 5 Opstellen collegeprogramma

Als de raad geen raadsprogramma of – akkoord heeft gemaakt, maar een coalitieakkoord heeft vastgesteld, dan staat het college vrij om zelf dit akkoord nog te interpreteren en een collegeprogramma te maken met daarbij een eigen planning. Het zorgt voor minder sturing door en positionering door de raad. Waar dit vroeger gebruikelijk was, de wethouder kon hierdoor makkelijker politiek scoren door zelf nog invulling te geven, is dit door de tijd heen langzaam veranderd en maken raden een verschuiving naar 'de touwtjes in handen' hebben.

Andere mogelijkheden zijn:

Mogelijkheid 1 Geen collegeprogramma, maar een raadsprogramma of –akkoord dat de wethouder volgt

Met vriendelijke groet,

Nancy Mosterman
Raadsgriffier gemeente Lelystad